

Equipe Case Study

Grondredenen of motivatie:

- Nationale en lokale context:

Het nationale Nederlandse kwaliteitszorgstelsel voor universiteiten wordt sinds 1986 toegepast, en maakt Nederland een pionier op dit gebied. De invoering van het stelsel was op dat moment een compromis tussen de Nederlandse overheid en de universiteiten als beëindiging van een conflict over bezuinigingen. Het stelsel is in de afgelopen jaren extensief gedocumenteerd, zowel nationaal als internationaal. Daarom zal bij de beschrijving van het stelsel de nadruk liggen op de belangrijkste kenmerken.

- 6 jaarse cycli van onderwijsvisitaties door externe commissies die bestaan uit peers.
- Men beoordeelt disciplines op landelijk niveau; het zijn dus geen beoordelingen van universiteiten in hun geheel. (Vb: Psychologie in 1986, rechten in 1987, etc)
- Het stelsel wordt beheerd door de universiteiten, en uitgevoerd door de VSNU, dat hun eigen instelling is.
- De resultaten van de onderwijsvisitaties worden openbaar gemaakt.
- De inspectie (een onafhankelijk onderdeel binnen de overheid) checkt systematisch wat de opleidingsdirecteuren met de aanbevelingen van de VSNU hebben gedaan. Ook checkt de inspectie of de VSNU de onderwijsvisitaties uitvoert in lijn met hun eigen standaarden.
- Als er meerdere ontoereikende resultaten zijn, en de aanbevelingen genegeerd worden, is de overheid gerechtigd de bekostiging van de opleiding stop te zetten. Tot nu toe is dit nog niet gebeurd, er zijn alleen waarschuwingen openbaar gemaakt.

Door dit stelsel hopen de Nederlandse Universiteiten en de Nederlandse overheid beide doelen van het programma te bereiken: kwaliteitstoename en verantwoordingsplicht.

Oorspronkelijk zouden de beoordelingen alleen de lokale kwaliteitssystemen van de universiteiten aanvullen, maar in werkelijkheid ontwikkelen deze interne systemen geleidelijk gedurende de jaren.

De lokale situatie aan de Universiteit Maastricht verschilde van de andere Nederlandse Universiteiten omdat men hier al uitgebreide ervaring met interne evaluaties had voordat kwaliteit een issue werd in het hoger onderwijs. Deze evaluaties maakten deel uit van de uitvoering van het Probleem Gestuurde Onderwijs.

- Dynamiek die het kwaliteitsproject getriggerd heeft

De kwaliteitsissue is een vereiste voor het PBL stelsel. Deze educatieve benadering is al uitgebreid gedocumenteerd, net als andere student-gecentreerde leerbenaderingen. Een beschrijving van de karakteristieken ervan kan aangeboden worden in een bijlage.

Het is in deze context toereikend te weten dat PBL aan de UM uitgevoerd wordt in de vorm van het inrichten van curriculum op het PBL, op een interdisciplinaire en modulaire manier. De consequentie hiervan is dat vakgroepen niet langer een eigen, vaste plaats in het curriculum hebben. Ook is er een constante strijd wie wat onderwijst en wanneer door de

jaarlijkse beoordelingen, tenzij er een nieuwe structuur komt waar een ander, in dit geval een commissie, verantwoordelijk is voor het curriculum, en de regels voor implementatie maakt. In ons geval was het startpunt een medische faculteit, met 40 + departementen. Het stelsel werd ontwikkeld gereguleerd door relevantie van een onderwerp in een zeker jaar en door prestaties van het departement op educatiegebied in het verleden. Een ander stelsel werd ontwikkeld voor het definiëren van rollen en functies in het onderwijsprogramma; van het ontwerpen van vragen voor onderzoeken tot het coördineren van een heel curriculumjaar. Deze functies hadden de aanzienlijk bijwerking dat zij gegevens produceerden. In de jaren die volgden ontwikkelden wij een stelsel dat ons de gelegenheid gaf om de input in het curriculum te gebruiken bij de jaarlijkse gesprekken met de departementen over de aansprakelijkheid van hun inspanning, zowel van de kwalitatieve als de kwantitatieve benadering.

- **De vraag naar een 'kwaliteits' label**

De vraag naar een 'kwaliteitslabel' is tot nog toe teleurstellend. Enkele studies werden door de UM of door onafhankelijke onderzoekers uitgevoerd, omdat het college van bestuur van de UM hoopte een verband tussen de hoge uitslagen in de kwaliteit-tabel en het jaarlijkse snelgroeiende aantal nieuwe studenten te vinden. Het Probleem Gestuurde Leren, de aantrekkelijkheid van ons nieuwe internationale programma, de voordelen van studeren dicht bij huis en de aantrekkelijkheid van Maastricht als stad bleken key factoren te zijn voor de studiekeuze van studenten. De kwaliteit van het onderwijs kwam pas als vijfde factor.

Kwaliteitsverschillen tussen Nederlandse Universiteiten zijn klein, daarom zullen financiële beweegredenen, zoals al dan niet zelfstandig gaan wonen, belangrijker zijn in de uiteindelijke beslissing voor een universiteit. Dit is vooral vanwege de hoge studiekosten in Nederland. Deze situatie verandert als internationale studenten bij de instituties voor hoger onderwijs binnen komen. Deze studenten hebben te maken met veel belangrijks beslissingen aangaande het verhuizen naar een ander land en het betalen van hoge kosten. Voor hen is een kwaliteitslabel van groot belang. Maar in een internationale markt lijkt er alleen ruimte voor accreditatiesystemen te zijn. En dat is de kant die iedereen in Nederland op gaat.

De volgende vragen betreffen het locale universiteits stelsel

2. Doelen

- **Wat waren de doelen?**

Zoals eerder vermeld is kwaliteitszorg ontstaan als facet binnen de uitvoering van het onderwijsprogramma. De hoofddoelen stuurden het onderwijsprogramma. Was kwaliteitsverzekering slechts een bijproduct? Het verkrijgen van gegevens over de prestaties van de tutores en andere docenten betrof; het verkrijgen van gegevens over het plannen, invoeren en uitvoeren van het curriculum, het verkrijgen van de gegevens over de relevantie van de vragen in tests en het verkrijgen van informatie over het functioneren van interdisciplinaire planningsgroepen; de coördinatie van het proces.

- **Hoe werden zij gecontroleerd?**

Vragenlijsten werden in gevuld door de studenten aan het einde van elk module (4 - 8 keer per jaar).

Tutores en andere leden van de planningsgroep voor de specifieke module en/of jaar ontvingen verschillende vragenlijsten.

Het beoordelingsstelsel werd gecentraliseerd.

De uren gespendeerd aan delen van het curriculum werd geregistreerd..

- **Werden de doelen tussentijds aangepast?**

Waarschijnlijk. Na het curriculumjaar werden de resultaten verzameld, geanalyseerd en een punt op de agenda van de Curriculumcommissie. Het beslissingsproces dat volgde zou misschien aanpassingen of verbeteringen over de verzamelen van de gegevens betrekken.

- **Werden de doelen bereikt?**

Ja. Maar dan was het al duidelijk sinds de start dat de doelen zouden moeten veranderen, toen de uitvoering van het curriculum van de gegevens en de totaal-beoordeling afhing.

3. Type van kwaliteitszorgstelsel

- **Welk model werd gekozen?**

De universiteit ontwikkelden eigen model, in samenhang met de blauwdruk voor het curriculumdesign.

- **Waarom werd dat specifieke model gekozen?**

Kwaliteit en gegevens zijn een integraal deel van het plannen en uitvoeren. Het ontwerp van het onderwijsprogramma vereist dat het onderwijsprogramma zich richt op interdisciplinaire modules. Gegevens over de kwaliteit van het programma en de prestaties zijn onmisbaar om over de wensen van de vakgroepen te beslissen en om te gaan met de vraag of alle disciplines zijn vertegenwoordigd in het programma.

- **Wat zijn de sterke en zwakke punten van het model dat u kiest?**

Sterke punten:

- Het is een integraal deel van het voornaamste proces: onderwijzen. Daarom zijn geen verschillende procedures vereist
- Acceptatie door het personeel. Geen 'kwaliteit politie' is er bij betrokken
- Gegevens hebben een sterke correlatie met de hoofdprocessen; daarom worden de resultaten altijd gebruikt als een input voor verbetering
- Door de diversiteit aan gegevens kunnen docenten op vele criteria beoordeeld worden. Dit reduceert het risico op onverwachte ongunstige uitslagen, waardoor het minder bedreigend is voor hen.

Zwakheden:

- Het model is beperkt tot onderwijs, bijgevolg de faculteit of de universiteit nog een management cyclus moesten ontwikkelen
- Studenten vullen steeds dezelfde vragenlijsten in. Dit kan demotiverend werken.

- **Was het een eenmalig kwaliteitsproject of deel van een routine?**

Routine

4. De organisatie

- **Hoe werd het kwaliteitsproject georganiseerd?**

Door de curriculumcommissie van een faculteit.

- **Wie was betrokken bij welke verschillende rollen?**

Eigenlijk alle geledingen van het administratieve personeel. Het systeem (Probleem-Gestuurd Onderwijs) heeft een beperkt aantal colleges in het curriculum, maar de staff vervult vele andere rollen. Het personeel van een zeker departement zou tutor kunnen zijn in module X, lid van de planningsgroep voor module Y of verantwoordelijk voor de coördinatie van JAAR Z.

Trainingen, coaching, keuzevakken en het ontwerpen van vragen voor het bepalen van studenten worden ook gemeten. Op al deze activiteiten worden zij beoordeeld. De administratieve procedures worden afgehandeld door de administrateurs van het 'faculteitsbureau' of het kantoor van de Decaan.

- **Wat waren de kosten van het stelsel?**

Meer administratief personeel was nodig, maar de keuze voor het PBL onderwijssysteem vereiste dat reeds. Over het algemeen wordt het PBL systeem als duur beschouwd wat betreft administratieve steun die vereist is, en als moeilijk voor het academische personeel, aangezien die op onderzoek en onderwijs zouden moeten kunnen focussen. Het voordeel is dat de kosten voor kwaliteit al in de overige kosten zijn inbegrepen; maar daardoor zijn ze niet apart weer te geven.

5. Resultaten en uitvoering.

- **Heeft het project een product voortgebracht? (een rapport, een gids, een handboek)**

Een handboek evenals een gids.

- **Hoe belangrijk was het proces van het samenstellen van het proces?**

Heel belangrijk. In dit gehele proces is een machtsstrijd tussen de departementen en de faculteit bespeuren. Uiteindelijk kwam de faculteit of de curriculumcommissie er uit als de 'eigenaar' van het curriculum, en zij zouden kunnen beslissen wie wat zou moeten onderrichten, waar en met hoe veel personeel. De kwaliteit beoordeling profiteerde duidelijk van het resultaat van deze strijd.

- **Waren er enig onverwachte resultaten? Waren zij positief of negatief?**

De beoordeling van resultaten werd geleidelijk een input voor carrièrebeslissing. Ik vind dit 'positief', maar meningen zouden hierover kunnen verschillen.

6. De uitvoering

- **Hoe werden de resultaten en/of werden aanbevelingen van het kwaliteitsproject uitgevoerd: op korte termijn? In de langere termijn?**

Op korte termijn en daarna voortdurend verbeterd en aangepast.

- **Heeft het beduidende verbeteringen gebracht?**

De universiteit dateert van 1976; en men is direct met het PGO systeem begonnen. Een vergelijking tussen een klassiek systeem en het PGO is daarom niet mogelijk. Het creëert tenminste een mogelijkheden om veranderingen en verbeteringen naar een wijdere omvang uit te voeren.

7. Was het kosteneffectief?

Wij denken dat dit meer kosteneffectief is dan een afzonderlijk kwaliteitsmodel.